

Infectiepreventiebeleid studenten

I Inleiding, reikwijdte voorstel

In het Infectiepreventiebeleid studenten is uitgegaan van de kaderstelling die de Arbowet en de daarop berustende bepalingen bieden. Deze kaderstelling is van toepassing op medewerkers maar ook op studenten 'wanneer zij verrichtingen uitvoeren die vergelijkbaar zijn met arbeid in de beroepspraktijk' (artikel 2). WUR heeft voor haar studenten een zorgplicht voor een veilige en gezonde werkomgeving, in onderwijs- en laboratoriumruimten maar ook op proefaccommodaties en met betrekking tot buitenlandse bestemmingen.

Concreet betekent dit dat WUR, voor onderwijssituaties waarbij studenten infectieziekten kunnen oplopen, de (Bio-) arbeids-hygiënische strategie moet volgen en alle mogelijke, noodzakelijke veiligheidsmaatregelen moet treffen. Indien nodig moet WUR de studenten persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekken zoals labjassen, spatbrillen, handschoenen e.d.

Infectieziekten zijn ziekten die veroorzaakt worden door bacteriën, virussen, parasieten of schimmels. Ze worden overgedragen van mens op mens maar kunnen ook van dier op mens overgedragen worden (zoönosen). Andere ziekmakende biologische agentia, zoals allergenen, zijn geen onderdeel van dit beleid.

Voor studenten zijn risicovolle werkzaamheden vaak nieuw, een goede voorlichting is uitermate belangrijk. Het is van belang dat ze op de hoogte (kunnen) zijn van de gevaren, van manieren waarop ze zich kunnen beschermen en van de wijze waarop WUR hen daarbij helpt.

Onder 'student' wordt hier verstaan eenieder die *onderwijs* van WU geniet en daarvoor formeel staat geregistreerd, in het kader van:

- een reguliere WU BSc-opleiding,
- een reguliere WU MSc-opleiding,
- een erkend uitwisselingsprogramma (..), of
- als bijvakker van andere (internationale) onderwijsinstelling.

WU-studenten die in het kader van hun individuele examenpakket vakken volgen aan *een andere (onderwijs-)instelling in Nederland* (incl. stage of afstudeervak), vallen qua infectiepreventie onder de regelingen van die betreffende instelling.

Studenten van WU (of van een andere onderwijsinstelling), die werkzaam zijn *binnen Wageningen University & Research in het kader van een stage of afstudeervak van hun opleiding of anderszins*, worden geacht een werknemer te zijn in de zin van het infectiepreventiebeleid voor medewerkers van WUR.

II Infectiegevaar voor studenten

Infectieziekten kunnen zich verspreiden via de lucht (door bijvoorbeeld niezen en hoesten), indirect contact (via voorwerpen zoals kranen, telefoons), direct contact (via lichaamsvloeistoffen zoals

bloed, speeksel, wondvocht, ontlasting, urine etc.) en vectoren ('tussengastheren') zoals een mug (malaria) of een teek (ziekte van Lyme).

De kans bestaat dat een student door deelname aan onderwijs van Wageningen University, blootgesteld wordt aan infectiegevaar. Het preventiebeleid is erop gericht om dat zoveel mogelijk te voorkomen.

Het gaat om de volgende situaties:

- a. Cursorische vakken verzorgd door Wageningen University

Het verzorgen van onderwijs van Wageningen University (ook in het buitenland, bijvoorbeeld bij veldpractica e.d.), is een 'werk-gerelateerde activiteit' waarbij de werkgever verplicht is om haar medewerkers en studenten zo nodig te beschermen tegen mogelijke infecties. Het arbobeleid is van toepassing, de z.g. Risico Inventarisatie & Evaluatie maakt daar een centraal onderdeel van uit (RI&E).

Uit een RI&E vloeit voort of een verdiepende inventarisatie verplicht is, een zg. verdiepende of aanvullende RI&E. Een verdiepende RI&E is per definitie verplicht wanneer biologische agentia in het spel zijn; daar komt bij dat studenten in termen van de (verdiepende) RI&E een zg. kwetsbare groep zijn waaraan extra aandacht gegeven moet worden.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de algemene RI&E heeft de werkgever belegd bij de directeuren bedrijfsvoering. De RI&E dient per organisatieonderdeel uitgevoerd te worden met behulp van de RIE-manager.

Voor verdiepende RI&E's zijn geen standaard programma's beschikbaar. De toetsing en borging van de RI&E, inclusief de rol van de decentrale en/of centrale OR, is vastgelegd in de vertaalslag van de arbocatalogus 'Risico inventarisatie en – evaluatie (RI&E) bij Wageningen UR'.

Voorgesteld wordt om de uitvoering van verdiepende RI&E's voor cursorische vakken, volgens het hier beschreven proces te laten verlopen:

- *de opleidingsdirecteuren* zijn verantwoordelijk voor het signaleren van de (nieuwe) cursorische vakken waarbij er mogelijk gewerkt wordt met biologische agentia waarbij mogelijk sprake is van infectiegevaar voor studenten,
- *de KAM coördinator** van de Sciences Group waar de vakcoördinator van het betreffende vak is aangesteld, voert de verdiepende RI&E uit en legt deze ter toetsing voor aan de kerndeskundigen van FB-Veiligheid & Milieu (FB-V&M),
- *de kerndeskundigen van FB-V&M* toetsen de uitvoering van de verdiepende RI&E,
- op initiatief van de KAM coördinator stellen *het FB-V&M, de vakcoördinator en medewerkers PFO*** gezamenlijk vast welke te nemen maatregelen voortvloeien uit de goedgekeurde verdiepende RI&E (1) en hoe de studenten van het betreffende vak daarover geïnformeerd worden (2),
- de verantwoordelijkheid voor het toezicht op een juiste werkwijze en juist gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen ligt bij de *vakcoördinator*. De vakcoördinator kan die

verantwoordelijkheid delegeren aan de betrokken vakdocent(-en). PFOers mogen studenten aanspreken wanneer zij onvolkomenheden signaleren en rapporteren dit aan de betreffende vakdocent.

* KAM coördinator: coördinator Kwaliteit, Arbeid & Milieu

** PFO: Practicum facilitaire ondersteuning

Tevens wordt voorgesteld om FB-V&M de opdracht te geven om de bestaande verdiepende RI&E voor infectieziekten (ontwikkeld in opdracht van het ministerie SZW) te beoordelen en zo nodig een gebruiksvriendelijke (elektronische) module te laten ontwikkelen die het beschreven proces ondersteunt en faciliteert.

b. Stage, afstudeervak (thesis) of ander vak in het buitenland

Veel studenten van Wageningen University gaan voor een stage, afstudeer- of een ander vak naar het buitenland. Daarbij gaat het om activiteiten in het kader van een WU opleiding, die niet door WU verzorgd worden. Voor deze studenten geldt een andere invulling van de zorgplicht dan welke voor cursorisch onderwijs van WU aan de orde is. WUR kan ter plaatste immers maar zeer beperkt maatregelen nemen. Voor deze studenten ligt de nadruk van de WUR inspanningen op voorlichting, voorbereiding en nazorg waar dat nodig is. WUR heeft geen verantwoordelijkheid voor de concrete situaties waarin de student zijn werkzaamheden uitvoert.

Voorlichting & voorbereiding, nazorg

Het is van belang dat studenten die van plan zijn voor hun studie naar het buitenland te gaan, er op gewezen worden dat ze zich goed moeten voorbereiden op hun verblijf daar, ook met het oog op mogelijke infecties. Tot een goede voorbereiding hoort het treffen van eventuele infectiepreventieve maatregelen (zie III). Studieadviseurs en coördinatoren onderwijs/ vakbegeleiders dienen studenten naar relevante links op de webpagina 'huidige studenten' te verwijzen: Ministerie van Buitenlandse Zaken ('reisadvies') en Vaccinatiecentrum Wageningen.

Ondanks goede voorlichting aan en een goede voorbereiding door de student in kwestie, is infectie tijdens verblijf in het buitenland niet volledig uit te sluiten. Vakbegeleiders dienen studenten die naar gebieden gaan waar volgens een gecertificeerd vaccinatiecentrum sprake is van specifieke medische risico's, te adviseren zich na terugkeer medisch te laten checken.

Voor reizen naar gebieden waar sprake is van veiligheidsrisico's in brede zin, voorziet de aanvraagprocedure in een check of de student op de hoogte is van eventueel infectiegevaar en hoe daar (preventief) mee om te gaan.

<https://www.wur.nl/nl/Onderwijs-Opleidingen/Huidige-Studenten/Reisbeleid-studenten.htm>

III Vaccinatiebeleid studenten

Het hier voorgestelde vaccinatiebeleid studenten is gebaseerd op het *Arbobesluit Toxische Stoffen en Biologische Agentia*. Dat regelt dat een werknemer altijd vaccinatie aangeboden moet krijgen door

de werkgever, tegen ziekten waaraan de werknemer kan worden blootgesteld en waartegen vaccinatie bestaat.

Voor studenten gaat het om vaccinaties voor een beperkt aantal cursorische vakken en voor stages/ (afstudeer-)vakken in het buitenland. Daarbij mag er vanuit gegaan worden dat de student ze doorgaans slechts éénmaal volgt. Het gaat dus niet om structurele werkzaamheden zoals bij werknemers veelal het geval is.

Vaccinaties cursorische vakken

- a. De vereiste vaccinaties vloeien voort uit de verdiepende RI&E van het betreffende vak.
- b. De vakcoördinator is operationeel eindverantwoordelijk voor het cursorische vak. Hij stelt de studenten tijdig op de hoogte van de noodzaak van vaccinatie. Voor informatie over de voor- en nadelen van de vaccinatie verwijst de vakcoördinator naar een gecertificeerd vaccinatiecentrum (zoals bijvoorbeeld Vaccinatiecentrum Wageningen).
- c. De student heeft het wettelijk recht om vaccinatie te weigeren.
- d. De student dient de vakcoördinator een verklaring te tonen van een LCR-erkend deskundige waaruit blijkt dat de student voldoende beschermd is om de specifieke werkzaamheden die onderdeel uitmaken van het vak, uit te voeren (gecertificeerde vaccinatiecentra, GGDs).
- e. De vakcoördinator registreert welke studenten een dergelijke verklaring niet hebben overgelegd en verbiedt de betrokken student (tijdelijk) bepaalde risicovolle of risicovormende werkzaamheden te verrichten.
- f. Bij verplichte en beperkte keuze vakken dient de vakcoördinator de student in dergelijke gevallen een alternatief te bieden om de leerdoelen van het betreffende vak op een andere manier te kunnen behalen.

Vaccinaties stage, afstudeer- of ander vak in het buitenland.

Studenten die naar het buitenland gaan voor een stage, afstudeer- of ander vak, dienen kennis te nemen van het LCR-advies*** voor vaccinaties en/ of profylaxe in hun situatie. Dit geldt ook voor internationale studenten voor wie de reisbestemming hun thuisland is.

Het is de verantwoordelijkheid van de universiteit om studenten te informeren over het belang van de LCR-adviezen, het is de verantwoordelijkheid van de student om die adviezen op te zoeken en daadwerkelijk op te volgen.

Belangrijke actoren zijn de stage- en afstudeervakbegeleiders, de studieadviseurs en de exchange coördinatoren.

Voor stages, afstudeer- of andere vakken in het buitenland is het meestal mogelijk om een alternatieve bestemming te kiezen waarvoor geen vaccinaties en/ of profylaxe vereist is. Met andere woorden, studenten die bezwaar hebben tegen vaccinaties hebben veelal een alternatief.

*** Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersinformatie (LCR), <https://www.lcr.nl/>

IV Maatregelen infectiepreventie, door WUR te nemen

Cursorische vakken van WU worden verzorgd op z.g. centrale, Sciences Group-overstijgende onderwijslocaties. De kosten voor de daar te nemen infectiepreventieve maatregelen komen voor rekening van het Facilitair Bedrijf (Education Facilities). De inschatting is dat de labs nu al voldoen voor werkzaamheden met infectieuze agentia en er zeer waarschijnlijk geen verdere aanpassingen voortvloeien uit het infectiepreventiebeleid studenten. Het academisch jaar 2018/2019 is een overgangsjaar om daar goed zicht op te krijgen.

De kosten van maatregelen die getroffen moeten worden voor door de SG gekozen (externe) locaties (voor bv. excursies en veldpractica), komen voor rekening van de betreffende Sciences Group waar de vakcoördinator voor het vak is aangesteld.